

פרשיית השבוע

הגזין להגות והסברה יהודית

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

נחזור רגע לתקופת הקורונה (זוכרים? הייתה פעם כזו).

בתקופה זו חשנו כמה החיים היהודיים לא מתוחמים לבית-מדרש. סדר. זמן. אלא הם חיים של הרבה מעבר.

אתה מסוגל ללמוד גם בבית. קולות של 'אמן' יהא שמיה רבא' מתאימים גם לרחוב ולרשות-הרבים. 'נשמת' לוחט מוצא מקום לא רק בתוך בית-המדרש מרשים ורחב-ידיים. העולם היהודי לא "גלותי" - כפי שמכנה זאת בעל ה'שרידי אש' - ואפשר להרגיש את היהדות גם ליד השולחן בבית.

נכון, המסגרת מחויבת כדי לשמור על מתכונת מסודרת של חיים, אבל אין זה אומר שכשנפרדים מבית-המדרש נפרדים גם מהגמרא כ'תינוק הבורר מבית-הספר'. יוצאים לחירות - כביכול. אלא אנחנו מחוברים תמיד מתוך תשוקה ואהבה יוקדת.

כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם להיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך.. ובענין אבני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו אמרו (חולין צא, ב) אמר רבי יצחק: מלמד שנתקבצו כולן למקום אחד והיתה כל אחת אומרת, עלי יניח צדיק ראשו (ספר 'מסילת ישרים')

מתגוששות? הן בכלל דוממות!

אבנים - כולנו מבינים - מכוונים כנגד דרך. ונראה בדרך רמז: האבנים מתגוששות: האחת המושכת לכיוון ה"שם ועבר" מבקשת ש"עליי יניח צדיק ראשו"; ואילו האחר מושך לכיוון הארציות בתקווה ש"עליי יניח צדיק ראשו". בדיוק כמו המצב העכשווי של "ארץ צייה ועייף בלי מים", כלשון המדרש.

ומי מנצח?

אף-אחד.

"נעשה אבן אחת". התפיסה היא שהם דבר אחד. שאין לארציות כל מקום עצמי בעולמו של יעקב, איש התורה. בית-המדרש בהיכלו על כל משמעויותיו - נמצא גם כאן, בלב הארציות.

יעקב - אינו רק "מקדש את החולין" כפי שנוהגים כולם להתבטאות. יעקב מגלה רובד עמוק בהרבה: שמלכתחילה העולם הבית-מדרשי אינו מוגבל ומצומצם. "ופרצת ימה וקדמה" ל"נחלה בלי מיצרים" (ראה גמרא שבת קיח, ב). ש"יִוֹשֵׁב אוהלים" זה לא רק הגדרה של מיקום; אלא שם-עצם של אדם שבכל מקום שרק יהיה - ייקח עימו בית-מדרש מיניאטורי של "שם ועבר" שכזה. שזו תקיף את כל הווייתו. כן, גם בבית לבן.

2.

התגלית של הקורונה

תקופת הקורונה הביאה מציאות חדשה

ומנוכחת לעולם: החיים היהודיים אינם

מתוחמים לבית-מדרש. סדר. זמן. אלא אין

מקום ואין שעה שמוגבלים ממנו

1.

וישם מראשותיו. עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות, התחילו מריבות זו את זו: זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי יניח. מיד עשאן הקב"ה אבן אחת (רש"י בראשית כ"ח י"א)

"אבנים מריבות"?! ממתי אבנים מדברות,

ואלה המשפטים משפט לחיים

העולם רגיל לחשוב שלתת לשני משוב או מילה טובה זה מיותר... אבל האמת היא שאנו קרוצי-חומר,

וכל מילה טובה - חשובה עד למאוד כי הוא מעודדת ומדרבנת להרבות פעלים" (הגרצ"מ זילברברג שליט"א)

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

תכירו את הילדים שלכם.

מתי פעם אחרונה ישבנו עם הילד – בארבע עיניים – ודיברנו איתו ושמענו אותו אודות מה שקורה בחיידר: מי החברים שלו. האם הוא נהנה מהלימוד? מתי שמענו מהבת – איזה מורה אוהבת ועם איזה מורה קשה לה?

יצחק דוד פרידמן

התארחו אצלי לאחרונה שני קרובי משפחה שעוסקים בתחום הפסיכולוגיה בארה"ב. אחד מהם פסיכולוג בעצמו, והשני - עובד בארגון חסד - שמפנה אנשים - למטפל המקצועי ביותר לתחום בו הם מבקשים עזרה [relief].

שאלתי אותם: "תנו לי תובנה אחת שלכם מתוך היכרות ועיסוק רב בתחום - מה שנקרא טיפ לחיים".

האחד אמר לי: "דע לך. כמות הבעיות גדולה מאד, אנחנו בארגון מקבלים בחודש כאלף טלפונים "חדשים". ואני אומר לך שאבא / אמא שמגדלים את הילדים שלהם, בדרך טובה, דואגים להם, מפרנסים את משפחתם - מחנכים אותם לתורה ומצוות הם עילית החברה, כל מיני אנשים שהגיעו למשרות גבוהות - ומנהיגות - הרבה פעמים יש להם בעיות קשות מבית בחינוך, בשלום בית וכו'". מה שנקרא: "עליונים למטה תחתונים למעלה".

השני כמעט חזר על אותם דברים ואמר - תובנה אחת פשוטה - תהיו הורים טובים.

הלוואי ונצלית. כולנו.

נקודה קטנה - אך משמעותית - בעניין הנשגב

גיליון 'פרשית השבוע' - פרשת ויצא תשפ"ג

ששמו "הורות".

עקרונית קל מאד להביא את הילד להסעה / לגן / לחיידר - ולשכוח ממנו עד הצהריים, או עד אבות ובנים של מוצאי שבת - יש בזה כמו תחושה של 'מילאתי את חובתי' ונתראה..

בהיותי ממלא מקום בכיתות בחיידר, וראיתי את אלו שקצת קשה להם בכיתה מבחינה לימודית ועוד, הרהרתי בהורים שלהם שכעת נמצאים בשגרת יומם, ושאלתי את עצמי:

האם הם יודעים שקשה לילד שלהם, האם הם יודעים מה קשה לו, האם הם דברו עם הרב'ה לאחרונה, או חשבו מה לעשות כדי שילד יהיה יותר טוב?

דבר אחד ברור, ולכולנו הוא ברור, אבל לא עומד נגד העיניים מספיק, והיא העובדה - שזה שהילד נמצא במוסד הלימודים מ-8:00 בבוקר עד 16:00 בצהריים זה לא אומר כלום, ושוב, לא אומר כלום, על ההצלחה שלו בלימודים, על השמחה שלו. זה בסך-הכל אומר שהוא שם. וכדאי לברר את המצב שלו אצלו, ואצל הרב'ה, וכנ"ל אצל המורה של הבנות, ובמסגרת היכולת, לטפל בזה אתמול.

וכעת קצת בהרחבה על הנקודה הזו:

יש מושג חינוכי של: להיות עם הילד, לחנך אותו על-פי דרכו, על פי תכונותיו. לא לחסום את הרצונות שלו שלא מתאימים לנו - רק כי אין לנו פנאי וסבלנות ל"גחמות" של הילד. להכיר את הילד אשר חנן אותנו ה'.

מתי פעם אחרונה ישבנו עם הילד - בארבע עיניים - ודיברנו איתו ושמענו אותו, מה קורה בחיידר, מי החברים שלו. האם הוא נהנה מהלימוד, מתי שמענו מהבת - איזה מורה היא אוהבת ועם איזה מורה קשה לה. (אגב, שמעתי שיעור מוקלט מהרב וולבה - שקשר יוצרים עם הילד, בגיל צעיר - ואם לא נוצר קשר בגיל צעיר, מגיע גיל 14, 15 ואז הילד כבר לא מעוניין בקשר קרוב -).

זה בהחלט דורש זמן וסבלנות - אבל לטעם המענג של קשר טוב של הילד עם אבא ואימא - אין תחליף. אתה יודע שכעת פעלת לטובת הילד, לפי מה שטוב לו אישית, אתה רואה את השמחה שלו על שמבינים אותו. אין לזה תחליף!

יש ילד שאפשר קצת להלחיץ בבוקר, ויש ילד שזה לא עובד, זה רק גורם לו לחצים ומתח, וייצא עצבני לסדר-יום שלו. מה יקרה אם ניתן לו את המרווח קצת יותר? הנפש שלו שווה מעט יותר מ'פתק האיחור' הלא-נעים שלנו.

יש ילד שאוהב להתפלל בבית הכנסת, ויש ילד שלא. לא נצליח לחבר אותו על ידי שנכריח.

המשך בשבוע הבא

תלמודא

מושג תלמודי אחד

"בנדרים הלך אחר לשון בני-אדם"

סוגיות נדרים מקבילות האחת אל אחרת, לפחות בדפים הנלמדים בשבועות אלו במסגרת 'הדף היומי'. בראשם בשאלה סביב הקביעה של חכמינו כי "בנדרים הלך אחר לשון בני-אדם". הוי-אומר: לשון בני-אדם קובע למה התכוון האדם כשהלשון לא בהכרח חד-משמעית למשל. חשוב לדעת את היסוד הזה כי הוא משליך על הרבה סוגיות בלשונות נדרים הנלמדים כעת.

רק נקדים ונאמר כי לכאורה לפי דעת הבבלי אין חולק על הקביעה הזו ש"בנדרים הלך אחר לשון בני-אדם" (ראה גם גמרא כאן בסוף עמוד לגבי נדר בלשון "הנולדים") אלא שיש פעמים שהלשון בני-אדם נקבע לפי הנוסח המקובל באותו מקום (ראה לקמן מט, א). אולם בדעת הירושלמי מצאנו מחלוקת ברורה בין רבי יוחנן לרבי יאשיה האם בנדרים הלך אחר לשון תורה או לשון בני-אדם (ראה ר"ן שם).

נתחיל מהגמרא בדף ב, ב שם למדנו כי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים. ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש לים לתקופה ארוכה, הואיל וסופו ליבשה סליק". ובמאירי הסביר שדעתם של יורדי-הים נשואות תמיד ליבשה ולכן הינם בכלל "יושבי היבשה". וצריך ביאור הלא בנוסח המקובל הם בגדר "יורדי-הים" בהיות ושם נמצאים לפרקי-זמן ארוכים וממושכים ומדוע נכליל בלשונו על "יושבי היבשה" גם נדר על אלו רק בגלל ש"סופו ליבשה סליק" (וראה עוד ברכות נד, ב שהגמרא קובעת כי "יורדי-הים" מברכים ברכת ההודאה ומזכירה את הפסוק בתהילים אודות יורדי הים באניות שראו מעשי ה').

וידידי הרה"ג הרב חפץ שליט"א השיבני בפשטות כי כוונת הגמרא "הואיל וסופו ליבשה סליק" אינו סיבה אלא סימן, ופירושו- שבהיות ובסופו-של-יום אנשים אלו אינם באמת מתגוררים בים וזה לא ביתם הקבוע, אלא ששם זה מקום עיסוקם לפרקי-זמן ממושכים, הרי שבלשון האנשים גם-הם בכלל "יושבי היבשה" (הגם שהרבה יגדירו אותם במקביל "יורדי הים", אבל אין זו סתירה שייחשבו עדיין כ"יושבי היבשה" על שם מקום מגוריהם העיקרי) וכשאדם נודר מיושבי היבשה כוונתו גם לאלו. אלא שמלשון המאירי נראה קצת אחרת: שכן כתב שדעתם נשואות ליבשה, משמע שזו סיבה עקרונית ולא בגלל הגדרת בני-האדם. וצריך עוד קצת ביאור. (וראה עוד סוגיה לקמן לג, א למעלה). וחונן הדעת יחננו בדרך ישרה.

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

אחרי התפילה ישב עימו ראש-הישיבה זמן ארוך ופייסו בדברים ואמר אם שלו יסיר את קפידתו מן האנשים - הקב"ה יסיר ממנו את ההקפדה הרובצת עליו, ושערי זיווגים ייפתחו בפניו.

ראש-הישיבה הוסיף ואמר לו שכאשר נפתחים שערי זיווגים בשמים, הכל רץ... זה לא לוקח זמן...

הבחור קיבל את הדברים ואמר בפה מלא שהוא מוחל לאלה שחדשו בו, ואינו מקפיד עליהם.

והנה, ביציאה מהישיבה פוגש הבחור אחד את הלומדים, שבדיוק באותה שעה נסע לכיוון אשדוד, והצטרף אליו לנסיעה כ'טרמפ'.

במהלך הנסיעה התעניין הנהג במצבו של הבחור שלצידו, ואז התברר שגם אחות-אשתו של הנהג היא בחורה מתחזקת בגיל מתבגר ואף היא סובלת מבעיה. הנהג הציע לִבְחֹר את גיסתו שהביע את הסכמתו, והשידוך אכן יצא לדרך.

לא עברו 3 יממות והשניים התארסו בשעה טובה ושמת ה'ווארט' נערכה במעונו של ראש הישיבה הגר"ח פיינשטיין בב"ב.

כששאלו את הגר"ח לנכונות הסיפור, חייך, והיה נראה שאישר את כל הפרטים... (על-פי ביטאון 'קול ברמה', גיליון 372, מאת ידידנו סופר הבית היהודי הרב משה-מיכאל צורן שליט"א)

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את

הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל

לכתובת: abyisrael@gmail.com

טרמפ הישועה

... אחרי ששוחח עם ראש-הישיבה והודיע שהוא מוחל, הוא יצא משיבת 'נתיבות עולם' שם פגש יהודי שנוסע נדיוק לאשדוד, עיר מגוריו. ומה התרחש בדרך?

הסיפור שלנו מתחיל לפני חודשים אחדים, ביום בו נתפס בנס בלב תל-אביב מחבל שנשא תיק עם כלי-נשק לצורך ביצוע פיגוע, רחמנא ליצלן.

בערבו של אותו יום נסע בחור מבוגר לבוש בגדי עבודה וקסקט לראשו באוטובוס בתוככי הקריה החרדית באשדוד.

אחת הנוסעות חשדה שהוא בן-מיעוטים המתנהג בצורה מזוהה, והסבה את לב יתר הנוסעים לחשדותיה.

כך התפתחה המולה סביב הבחור שהיה כאמור כבד-שמיעה ולא הבחין במתרחש.

הנוסעים המפוחדים פנו לנהג, שעצר את האוטובוס ופנה אל הנוסע, אלא שאז התברר כי מדובר בבחור יהודי מתחזק, והחשד היה לשווא.

הבחור שנפגע עד עמקי-נשמתו, החל לסנן לעבר הנוסעים כי הוא אינו מוחל להם, וחזר על כך כמה פעמים תוך שקולו נשנק מבכי..

הנוסעים החלו לנסות לפייסו בדברים, אך ללא הועיל, והוא חזר שוב ושוב והצהיר שאינו מוחל להם על כך.

לאחר שכל הניסיונות העלו חרס, התקשר אחד הנוסעים למעונו של הגאון רבי חיים פיינשטיין - ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ושאל אותו כיצד יש לנהוג במצב שנוצר.

ראש-הישיבה ביקש לשוחח עם הנוסע ולפייסו, אך מפאת כבודת-שמיעתו לא היה ניתן לשוחח עמו בטלפון ראש-הישיבה אמר לאברך שימסור לנוסע שהוא מבקש ממנו לבוא אליו כי הוא רוצה לדבר עמו.

האברך הסביר לבחור שמדובר באחד מגדולי הדור והבחור ניאות לכך, וקבע לבוא אל ראש הישיבה למחרת בבוקר לאחר תפלת שחרית בישיבת 'נתיבות עולם', שם מתפלל הגר"ח.

"הנשימה בעצמה מהללת לבורא"

ימים אחדים לפני הילולת הרה"ק הבת עין זי"ע (יב כסלו) אונחו שמחים להגיש שלל ציטטות

חוממות מתורתו ומשנתו להלהיב ליבות ישראל לאניהם שנשמיים

על כל נשימה ונשימה

על כן צריך האדם להשתדל להגיע למידה זו, בחינת היראה, להשלים רצון הבורא ברוך-הוא. והעצה היעוצה שנוכל להשיג בחינה זו, הוא על ידי שיסתכל האדם תמיד בכל ענייניו וענייני העולם הזה איך שבכולם חסדי ה' המחיה אותם בכל עת ורגע, וחיינו מסורים בידי כל נשימה ונשימה כמאמר הכתוב: 'כל הנשמה תהלל י ה-'. כל נשימה ונשימה מראה גדולת הבורא המחיה בכל רגע, ואלמלא יוסר רוח ה' שבכח הנשימה ההוא, אפילו רגע אי אפשר להתקיים. על כן הנשימה בעצמה מהללת ומשבחת ומספרת גדולת הבורא ברוך-הוא...

בוודאי יפול עליו אימה ופחד ובושה והכנעה מפני השם ורוממותו ואמין באמונה שלימה שבכל מילי הוא רק חסדי ה' ורחמי המרובים.. אמנם כל זה כי אם שלומד תור ועוסק במצוות לשם-שמיים בכונה עצומה ולב דבוק בהשם ללמוד ולשמור ולעשות.. (ספר 'בת עין', פרשת חיי-שרה)

להדליק את נר האמונה בבית:

אלא איך טרדות ודאגות?

הספר הזה יחזיר לכם ב"ה את הרוגע והשלווה לחיים

על הניסים ועל הנפלאות:
בדור רווי ניסיונות וקשיים, טרדות ודאגות, הספר החדש

"בוודאי גם שם"

מסמך אמונה מעצים עם 70 סיפורי השגחה אישיים ומפתיעים מציקלונו של סופר הנשמה הנועד

הרב אברהם ישראל פרידמן
הוא פשוט ספר חובה בכל בית
כדי לחיות חיים שלווים ורגועים יותר.

רב מכר!

לפרטים על נקודות-המכירה ברחבי הארץ ולרכישה - המו"ל: מכון "בלבבי":
פלא': 0504116867 דוא"ל: abyisrael@gmail.com

לא ניתן להשיג בחנויות הספרים ככל
עדיין ניתן לרכוש את המדרה החינוכית המבוססת 'דרכו' וכו את הספר 'פרשת דרכים' בליווי אירוסים. בהוצאת המכו

קניית מידת השפלות

עוד יש בחינת שפלות אחרת, היינו כשיודע בעצמו פחיתת ערכו ומיעוט עבודתו לה' ואיך שהוא משוקע בגשמיות וענייני העולם-הזה, וכשמתבונן בשאר כל אדם נגד ערכו רואה שכל אדם לפי ערכו הוא עובד לה' יותר ממנו..

ואפשר חס ושלום יפול לבו בקרבו מאוד ולא יעבוד עוד, לכן על זה נתנו חז"ל עצה טובה באמרו: "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, וכן 'אם יעשה מצווה אחת - מכריע כל העולם לכף זכות', והנה עצות האלו הם כדי שגיבה ליבו מעט בדרכי ה' אחרי שפלות הנ"ל, כדי שיוכל לעבוד ולגשת לקודש (ספר 'בת עין', פרשת מקץ, דיבור 'ויסוף הוא השליט')

פירות ארץ ישראל

דהנה עיקר כוונת הבורא יתברך כאשר ברא בחינת אכילה היה רק בשביל בחינת ארץ ישראל, מחמת שפירות ארץ ישראל יש להם קדושה כל כך כשאדם אוכל מפירות ארץ ישראל, שהם הו' מינים שנשתבחה בהן הארץ, ואוכל אותם בקדושת הגוף - מעורר ז' מידות העליונים ונקשר ונדבק לבחינת קדושה עילאה, ובא לבחינת ואתם הדבקים בה' אלוקיכם וגו' ולבחינת אכילה זו צריכים לכסוף ולהשתוקק מאוד, שעיקר בריאת האכילה היה בשביל זה.. (ספר 'בת עין' פרשת בהר דיבור 'או יאמר')

ענווה בהנהגת האכילה

ונראה לי על דרך המוסר, דהנה עיקר בחינת קדושה הוא בחינת ענווה - שאז הוא בחינת השראת השכינה שהבורא ברוך-הוא משרה שכינתו עליו. וזה הכלל שמי שיש לו בחינת ענווה בוודאי ממאס בדברים המותרים ומסתפק במיעוטו ('בת עין', פרשת בהר, דיבור 'כי תבואו אל הארץ')